

Vyjádření školitelky k předkládané doktorské práci MgA Jana Pfeiffera

Název práce:

Černá. (Vybrané případy fenoménu ve výtvarném umění, kultuře a jejich možnosti v edukaci)

Téma předkládané práce se odráží v dlouhodobém zájmu o leitmotiv, procházející výtvarnou činnost Jana Pfeiffera. Jestliže tímto dlouhodobým zájmem je „černá“, vyvstává otázka, co to vlastně je, co tímto pojmenováním autor myslí? Jak se iniciační moment z roku 2010, během stáže v jiném kulturním i jazykovém prostředí školy Cooper Union v New Yorku proměňuje ve výtvarné dílo a co si přitom autor myslí o svém (výtvarném) myšlení? Proměnila se nějak pozice autora – od studenta/tvůrce k tvůrci/pedagogovi?

Jan Pfeiffer vychází ze základní pozice: *černá* je pro něj označení pro barvu a *černá* je také chápána jako výtvarný koncept a výrazový prostředek. *Černá* má identifikační a navigační úlohu v autorově sebepojetí. *Černá* se autorovi nějak vyjevuje a je potřeba uvažovat o podmínkách tohoto jevení. Je však také potřeba zdůraznit, že obvyklý způsob uvažování o proměnách barvy ve vztahovém poli uměnovědného epistemického systému u reflexe pohybu „jevení se“ *černé* se neuplatňuje. *Černou* totiž autor práce zkoumá prostřednictvím vlastní výtvarné tvorby a reflektuje především svoje zkušenosti s fenoménem v poli subjektivním, významotvorném, a v poli užití daného pojmu v oblasti pedagogických a společenských efektů.

Metodologie a metody práce se opírají o současné varianty participačních kvalitativních metodologií, užívaných v posledních cca 15 letech v oblasti výzkumu uměním a jeho pedagogických variant typu designu A/r/tography. Tyto „fluidní“ metodologie dovolují pojmut výzkum jako originální design a uplatnit – při dodržení protokolu – originální interpretace vlastní tvorby, jejích kontextů a pedagogických variant rozvedení původního tématu.

Originalita a výzkumné kompetence. U absolventů uměleckých škol bývá dosti problematické dodržet výzkumný protokol a v analýzách sebraných dat dojít do úrovně konceptualizací, které by byly reliabilní a validní. U Jana Pfeiffera je tato stránka práce dobře propracovaná a oceňuji konceptuální mapy, sloužící nejen jako diagramy uvažování, ale také jako scénáře pro prostorové řešení vystavených artefaktů (partie výstavy v Galerii kritiků a pronikání její struktury do struktury PhD práce).

Mezinárodní dimenze. V kontextu výzkumné práce se z mého pohledu vedoucí skupiny projektu Horizon 2020 AMASS, projevil vliv účasti Jana Pfeiffera právě v jmenovaném výzkumu Horizon2020 AMASS, zabývajícím se sociálně angažovaným uměním a jeho efekty ve vzdělávání marginalizovaných sociálních skupin. Účast vyžadovala zvládnutí mezinárodního odborného slovníku a rigoróznost při dodržování výzkumných protokolů.

Proto se také v práci nalézají i partie vztažené přímo k projektu AMASS, na jehož praktické aplikaci se Jan jako doktorand také významně podílel: jde o kurs typu MOOC – Lesson 1: Artistic open form and art education for the Deaf. Emancipating People. Rovněž zde najdeme originálně zpracované téma Otevřené formy a z ní vyplývající didaktické struktury, dále pak formy vizuální eseje a procesu kontextualizace/intertextuality/intervizuality, které se v oblasti didaktiky VV velice často objevují a velice často se vzpírají všem formám uchopení.

Závěr: Doktorský projekt Jana Pfeiffera se vyznačuje mnoha intervencemi a variantami jejich provedení, zkoumáním médií a obsahů výpovědí, celkově rozsáhlou prací a velkou energií do práce vloženou.

V závěru práce je autor skromný – je to však celkem logické: pedagogický a umělecký výzkum si nakonec kladou za cíl zjistit jen nepatrnou část nějaké autenticity či singularity v nekonečném a neuchopitelném kulturním prostoru imaginativních aktivit, které snad jednou mohou pomoci lidem nezapomenout být lidmi.

Zvládnutí intertextové povahy sdělovaných obsahů a vytvoření jejich struktury bylo úkolem, s kterým se autor potýkal velmi usilovně. Jako mentorka projektu velmi dobře vím, jaká úskalí bylo Janovi nutno překonat a také vím, že po stránce editační není všechno ve stoprocentním pořádku. Víím rovněž, že podrobněji se těmito nedostatky předložené formy budou zabývat oponenti a věřím, že se uchazeči o titul PhD nakonec podaří práci obhájit: věřím, že klady práce převáží nad nedokonalostmi určitých partií v přílohách.

Práci doporučuji k obhajobě, neboť splňuje nároky kladené Univerzitou Karlovou na disertační práci.

Doc. PhDr. Marie Fulková, Ph.D. školitelka

20. 3. 2024